

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
з год. 5-й пополудни.

Реданція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9
ул. Коперніка. — Експедиція
місцева в Агенції Лондонского
в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попередне застереження. —
Рекламці неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
15 кр. від стрічки.

Руска виділова школа женьска у Львові.

(X) Від чотирох літ існує у Львові при ц. к. женьській семінарії учительській 4-класова взірцева школа для дівчат. Заведенем сеї школи дано спроможність руским дівчатам у Львові побирати елементарні науки в рідній мові. Вже в так короткім часі показало ся, що ся школа відповідає зовсім дійсній потребі і своїй задачі і що она тішить ся загальним довірем руских родичів. З заведенем сеї школи показала ся однакже дальша потреба, щоби дівчата, скінчивши чотирикласову руску школу, могли дальші науки побирати в матерній мові, позаяк у Львові існують виділові школи лише з польським язиком викладовим. На сю дійсну потребу звернуло увагу «Руске товариство педагогічне» а також рускі родичі і від сих двох чинників вплинули перед двома роками до ц. к. Ради шк. кр. і до Міністерства просвіти петиції, щоби сю школу розширено на виділову, позаяк в цілїм краю нема рускої школи виділової і рускі дівчата, вийшовши з народної школи, не мають спроможности побирати дальших наук в матерній мові. В сій справі не ухвалено в Раді шк. кр. конкретного внесеня, а Міністерство також

мимо безнастанних налягань руских послів не рішило доси нічого в справі згаданих петицій. Тим способом рускі дівчата, що покінчили руску 4-класову школу взірцеву, змүшені опісля переходити до польських виділових шкіл, де їм і в прийняттю роблять перепони а й наука в польській мові насуває трудности. Задля того львівське «Руске товариство педагогічне» внесло, як ми вже свого часу звіщали, до ц. к. Ради шк. кр. петицію о позволене заснованя у Львові з 1-им вересня 1898 приватної рускої школи виділової 3-класової (т. є. після давнійшої номенклятури кляси 5, 6 і 7-ої) з науковим пляном приписаним для публичних шкіл виділових. На засіданю дня 22-го с. м. рішила Рада шк. кр. уділити «Рускому товариству педагогічному» позволєня на заснованє приватної рускої школи виділової, котра може відтак досягнути право публичности. Дирекцію «Рускої школи виділової» обійме директор рускої гімназії Е. Харкевич а заразом науку німецкого язика, науку релігії о. Д. Лопатинський, руского язика др. В. Коцовський, польского пна Фил. Огоновска, історії і географії пна Варв. Литинська, природних наук, математики, рисунків і робіт пна Ольга Барвіньска, каліграфії проф. Іл. Огоновський, надзир над ученицями обій-

ме одна з учительок. З днем 1-го вересня с. р. вйде в житє і ша кляса виділової школи (після давної номенклятури V-та кляса) і буде уміщена в домі вдовичо-сиротинського фонду в ул. вірменській ч. 2. на 2-ім поверсі (напротив Народного Дому). Рускому товариству педагогічному належить ся щира вдяка за те, що зарядило пекучій потребі і утворило руску школу виділову у Львові і тим положило підвалину до висшого образования руских дівчат. Склад учительского збору і дирекція дають певну поруку, що школа стане на висоті своєї задачі і відповідь всяким вимогам правним та небавом осягне право публичности.

Подаючи сю милу вість до відомости рускої суспільности, звертаємо ся до руских родичів, щоби користали з доброї нагоди і посилали свої дочки на науку в матерній мові. Заснованє рускої школи виділової є одним із ступнів до дальшого і ширшого освідомлюваня національного руского жіноцтва. Доси в цілїм краю сповняли ся задачу два молоді інститути у Львові — Інститут СС. Василянок, в Перемишлі — Руский інститут для дівчат. Впрочім рускі дівчата були лишені або домашній науці, або науці в польських школах або вирастали без основнійшої науки. На полі народ-

Родинне і суспільне значінє руского жіноцтва.

«Родина є школою патріотизму. При колісці дитини учимо ся любити людий і свій край».

Жюль Сімон.

Історична доля судила більшій половині руского народу около 17 мільонів проживати під російським панованєм на Україні, Волині і російським Поділю, коли між тим менша половина (над 3 мільони) проживає в Австрійско-угорскої монархії, а іменно в східній Галичині, північно-західній Буковині і північно-східній Угорщині. Сей поділ Русинів на дві половини, вплинув на відмінний розвій руского народу в загалі, а особливо нашої інтелігенції і нашого жіноцтва. Історичні події довели до того, що наше боярство, руска шляхта, відцуралась своєї церкви, свого язика і свого народу, ганяючись за почеснями і вигодами. Остав ся лише сам пень народу, — як тогочасні політики польські жартобливо виражали ся — рор і шор. Одвак українське козацтво витворило під кінець XVII столітя на Україні нову заможну верству суспільну. Опісля наділені степенем російского дворянства, підлягли козацькі роди російському впливови, однак мимо того і до нині заховали в значній часті традиції козацькі і удержали нерозірвану звязь з масою народу руского, як приміром нинішні родини Галаганів, Тарновських і ин. Житє сеї нової шляхти, витвореної з козаків кармазинників, не ріжнилось різко від житя українських хуторян та селян, що до 1861 року жили в гіркій недолі панського крєпацтва-підданства. Тільки більші достатки, вигідне і бучне житє, примазане потроха французскою модою та церемонією, відрізняло козацькі роди від селян та хуторян. Тай культурою недалеко више стояла та шляхта від простого народу, бо

як селян так і панів під кінець XVIII. і в початках нашого віку учили по школах церковного читаня та сьпіву, нахиливали розум до писма св. і отців церкви. Стародавні рускі звичаї, весіля, хрестини, похорони були такі самі у панів як у селян, а предківска руска мова плекала ся і у панів як дорога спадщина. Таким способом житє предків нинішньої інтелігенції української ішло патріархальним, народним ладом. Науку свою і мораль черпали они з живої народної криниці, з народних пісень, казок та приповідок, бо й не було ще в XVIII. і на початку XIX. столітя широко розвинутої народної літератури, котра могла-б образовати українську суспільність. Жєнщини українських заможних родин виховані живим руским словом, рускою піснєю і казкою, стояли на сторожі народних звичаїв, що переходили з роду в рід і враз з материнським кормом переливали на дитий народні звичаї, традиції і рідну мову. Отже родина українська була тим огнищем, котре зберегло наш руский язик, котрий не мав і доси не має на Україні приступу ні до церкви ні до школи і уряду, а тими вестальками, що піддержували в українських родинах неугасаєме огнище рідного слова, були жєнщини. Нічого отже дивного, що коли в західній Європі під кінець XVIII. віку літературна борба між клясицизмом а романтизмом закінчила ся побідою сего послідного, коли учені стали з палицями в руках виправляти ся під сільські стріхи і там шукати плодів живої народної поезії — нічого, кажу, дивного, що сей новий напрям найшов сильно підготовлений терен на Україні. Появили ся тут з початком XIX. віку письменники, що заговорили до народу в своїх творах тим язиком, що ням мати сьпівала, як малоگو сповивала з малим розмавляла.

Демократичні ідеї XIX. віку, що потрясли цілу Европу і підготовляли рівноправність низших верств суспільних з висшими, доси єдино лише управлєними, найшли сьмілих речників

також в молодій літературі руско-українській, зродженій на чисто-народнім ґрунті демократичнім. Вже бо доля судила бути нашому народови на скривь демократичним, станути на становищи, до котрого нинішні народи європейські доходить або дійшли по великих переворотах, а деякі навіть на можуть до него добити ся. Звідси то пішло, що так крєпацький син сьпід сільської курної стріхи Тарас Шевченко, як і Григорій Квітка-Основяненко, потомок знатного, вельможного роду козачого, зарівно станули на становищи демократичнім і в своїх творах так горячо вступали ся за окривдженім і знєблєним людом.

Демократичні ідеї XIX. віку визвали в західній Європі не тільки упослідженє селянство і міщанство до борби за свої людські права, але зворушили також вольподумні умї, щоби вступали ся за рівноправність жіноцтва. Так зродило ся жіноче питанє, яко конечна частина питаня суспільного. Посипали ся нечисленні статі, розправи, брошури, а навіть обємисті діла за визволенєм жіноцтва з дотеперішного повнєженя. Рух сей обьяв цілу Англію і північну Америку, Швайцарню, зачінив відтак Францію і Німеччину та Росию. Нашого народу не доторкнув ся вправді сей рух, ніхто в тім часі не писав у нас розправ ні брошур на тему еманципації жіноцтва, не ставлено у нас питаня еманципації жєнщин з таким шумом на дивнім порядку, як се діялось в західній Європі і північній Америці. Однак молоде письменство руске на Україні видало пньшого рода творцї, в котрих рускі письменники промовили горяче слово за жіночим сьвітєм. Григорій Квітка-Основяненко вивів нам у своїй повісті «Маруся» тип рускої матери Настї, котру-б і нам не сором було назвати своєю материю і величну, гарну постать Марусї, котрої би ніхто не засоромив ся пригорнути до серця і назвати своєю сестрою. А коли в повісті «Маруся» не ввійшов ще Квітка поза кружок родинний, зазначивши там родинне становище жєнщини, так ступив

ного виховання і образования жіноцтва у нас вельми мало робить ся і вся робота в тім напрямі поступає вельми пиняво, а суспільність наша ще за мало розуміє велику вагу сеї справи. Тимто звертаємо при сій нагоді увагу наших читателів на статтю у фейлетоні нашого дневника, про «Родинне і суспільне значінє руского жіноцтва». Реальна робота в тім напрямі і на тім полі поставила би руску справу на певних і неохитних підвалинах і двинула би її скоро вперед.

Як стоять рільничі справи в промислово-рільничій Раді.

В своїм часі ми згадували про утворенє «рільничо-промислової Ради». Дня 20 с. м. відбули ся перші збори промислової ради у Відні при співучасті міністрів Бернрайтера і Кайста, а невдовзі наступить також уконституованє «рільничої Ради». Оба ті тіла будуть становити неустаючу анкету з постійними центральними органами, а кожда з них поодинокю є секцією загальної інституції під назвою: «промислова і рільнича Рада».

Ся нова інституція є плодом промислових кругів і стремить до сотворення постійної репрезентації потреб промисловців, власної агентури супротив парламенту, правительства і публичної опії. По при се — і то було властивим товчком до утворення «промислово-рільничої Ради» — має ся інституція дбати головню про промисел при відновлюваню торговельних трактатів з заграницею, котрі кінчать ся в 1903 році, як рівнож про економічну сторону угорської угоди.

Великий промисел повзявши думку утворення репрезентації своїх інтересів, не дармував: він скликував цілий ряд приватних анкет, приготував матеріяли, працював над пляном і обсягом діланя будучої інституції. Ся інституція, треба знати, вийшла з приватної ініціативи і мала первітно бути зовсім независимою від правительства, а радше займатися супротив правительства становиско «чесного посередника» між ним а приватним промислом в Австрії. Вей приготування до тої промислової Ради відбували ся зразу дуже тихо, а коли вже промислові круги

згодили ся на ню в основі, тоді доперва дійшла она до публичної відомости. На вість утворення промислової Ради рушили сі рільничі круги в долішній і вишій Австрії. Середня і меньша посілість заворушила ся, наколи довідала ся про акцію промислових клубів. Рільники стали тепер застанавляти ся над своєю долею. Спостережено, що рільництву грозить цілковите упослідженє в цілім діланю промисловців, що теперішня система односторонних привілеїв уділюваних від початку ліберальної ери аж по нинішні часи коштом рільництва, удержить ся або навіть погіршить ся.

Промисловці зорганізували ся сильно і тісно, але не так пішло з рільниками. Організація рільників вже в натурі річи є труднішою від організації промисловців. Наколи промисел становить лиш певну групу людей, то рільництво zatrudняє три-четверти загального населення. В додатку промисел при збільшеню фабрик і централізації продукції є вже тим самим з собою сполучений і мало хто з промисловців є вповні самостійним. Ся обставина улекшує чп мало організацію промисловців. Рільництво противно має дуже велику скільність самостійних продуцентів і підлягає як найменше централізації. А з того виходить, що рільники не могли так згідно і так енергічно підготувати ся з своєю акцією до ново утвореної Ради, як се зробили великі продуценти. Меньші продуценти не входять в рахубу, бо они не є способні до повздержаня могутної конкуренції великих промисловців.

Правда, від коли тільки рільничі круги долішньої Австрії заінтересували ся тою справою, зараз справа прибрала не тільки економічний але і політичний характер. «Вангервунд» зробив сю справу виборчим окликом, почато розправляти і грозити фабрикантам, але в самім ділі мало що зроблено мереторичного. З огляду на сей непожаданий промисловцями рух рільників запропонували они получене обох напрямів провідних, т. є. оборони промислу і рільництва в одно тіло. І так станула спільна рільничо-промислова Рада. Правительство згодило ся на сю акцію і навіть уділило свого протекторату.

Річ ясна, що така сполука рільничої Ра-

ди з промисловою в одну, загальну інституцію не є користою для рільництва. Рільництву мусить ходити о его оборону против упривілеюваного стану великого промислу, а се ледво чи буде можливе, наколи справи рільників і промисловців будуть рїшати ся під могутчим впливом промисловців. Заходить ще одна обставина, котра також не ворожить добере рільничим інтересам. Рільництво і гути прилучено до відділу рільничого. Наслідком того членами рільничої Ради, маючої боронити селянина, а навіть більшу посілість, будуть королі біржи, як Бйтелес, директор Ротшільдової «Nordbahn-y», дальше міллонер углевий спекулянт жид, Гутман і такі інші личности. В кінці знаходить ся велика хиба в самім статуті. Статут повідає, що кождий краєвий Виділ іменує одного члена до Ради. В сей спосіб місто Триест в рільничих справах буде мати такий сам голос, як Галичина. Сю хибу можна направити, бо міністер має право покликати 20 членів, але се зависить від доброї волі міністра.

Галичину репрезентує в рільничій Раді дуже мале число осіб, як Т. Пилат, Герман Чеч, Станислав Домбский і Емануїл Ціліх, директор купецкого відділу в віденськїм Англьобанку.

В кождім разі становиско дійсних і щирих представителів рільництва буде дуже тяжке, ели зважити ся, що будуть мати до діла з могутними фінансістами, котрі втиснули ся і до рільничої Ради, що як раз довжна боронити ся перед визиском зорганізованого і безпощадного капіталу.

Великих благодатей для рільництва не можна на разі сподівати ся. Щоби рільництво могло висвободити ся з під гнетучого ярма капіталістів, то мусить наступити зовсім инша організація. А ели хто, то предовеім Галичина повинна щиро зайняти ся рільничою квестією. Однак на жаль так не діє ся. Ми всім иншим скорше займаємо ся, чим рільничими справами, хоть ті є підвалиною нашого краю.

Вісти політичні.

Минувшої суботи відбула ся нарада міністрів, на котрій обговорювано справозданє з доперішньої діяльності в справі чєско-німецької

на ширше поле суспільне в повісті «Сердешна Оксана», котру сміло можна назвати рідною сестрою Шевченкової поеми «Катерина» та «Княжна», як не голосний протест упослідженя нашого жіноцтва, як не голос за его подвигненє яко важного чинника в суспільнім житю. Якжеж наглядно зазначив Шевченко великий вплив жєнщини на жите суспільне в своїй величній поемі «Гайдамаки», де жидівський попихач Ярема, загорівши любовю до Оксани, стає народним лицарем за волю?

Руске жіноцтво на Україні, за котрим обізвав ся такий потужний гевій як Шевченко, не могло замкнути ся лише в тіснім родиннім кружку; оно рвало ся до діл на широкім світі, ішло в підмогу народолюбній праці українських патріотів-гуманістів, своїм заходом заводило приватні школи для просвіти селян і добродійні заведеня. До якої патріотичної саможертви було способне українське жіноцтво в сорокових уже роках, показала найкрасше молода Кулішева жінка. Петербурска академія наук рішила в 1847 р. вислати своїм коштом Куліша за границу, щоби опісля заняв опорожнену катедру славянських літератур в університеті петербурскїм. Одруживши ся з сестрою Василя Білозерского, Куліш порадив ся з приятелем своїм Білозерским, їхати разом з подругою в Прагу, щоби і она світу побачила, поки ще доведеть ся жити в столиці. Любуючись непечатаними творами Шевченковими, задумали они визвати Шевченка за границу, яко артиста-маляря, щоби его талант ще ширше розпустив там крила. Молода Кулішева віддавала в жертву матері-Україні весь свій посаг (3000 руб.), і свої жемчуги, щоби Шевченкови дати спроможність до образования за границею. Арештованє Шевченка, а відтак Куліша і Білозерского знехтувало ті високопарні пляни. Однак се не ослабляє ніяк патріотичної саможертви молодой подруги, а приклад сей остане все достойним наслідованя доказом ширшого кругозору української жєнщини.

Свідомість і почутє народних обовязків видвинули українське жіноцтво до ще видійшої ролі. Зрозуміло оно, що жєнщина призначена не тільки стояти на сторожі родинного огнища, берегти чистоту народних звичаїв, плекати рідну мову і передавати сю дорогоцінну предківську спадчину своєму потомству, але єї жде також праця на широкім полі суспільно-народнім. Вправді не було тай доси нема на Україні таких шкіл, в котрих би дівчата могли виховувати ся і образуватись вишою наукою в своїм язиді і народнім дусі. Вихованє заможних навіть Українок було майже виключно домашнє, патріархальне — однак що дало їм змогу і силу зняти ся понад позем темних мас — се було вихованє оперте на народній, національній основі. Українське жіноцтво не відривало ся від народного кореня, живило свого духа народною піснею, казкою і приказкою, учило ся змалку полюбити темний нарід як рідного брата, а напоївши ся духом живої народної поезії, перенявши ся аж до кости високими ідеями, видало споміж себе писательки, якими могла-б похвалити ся всяка європейська література. Між ними передує Марія Марковичка (вдова по україн. етнографі і письменнику Марковичу), славновістна під прибраним іменем Марко Вовчок. Виступила она вже в 1858. році на ниві літературній, а своїми оповіданями добула собі таке значінє, що Шевченко склонив голову перед єї талантом, назвавши єї «пророком» і «своєю долею», а такий велитень літературний, як повістар Тургенєв переложив єї оповіданя на російський язик і тим найкрасше заporučив їх високу вартість. Марковичка, подібно як Шевченко, виступила не тільки проти підданьчої неволі люду загалом, але не меньше горячо як Шевченко вступала ся в своїх творах за понижєним жіноцтвом. Так н. пр. оповіданє Козачка є не тільки голосним протестом против крєпацького підданьства, але й смілим виступом за понижєною вольною дівчиною-козачкою, котра через замужє з крєпаком тратить

свою волю. А чи-ж оповіданє «Одарка» не є зарівно смілою обороною потоптаного, зневаженого і пониженого жіноцтва, як Шевченкова Катерина і Княжна або Квітчина Сердешна Оксана? Марковичка однак не тільки горячо промовляла за визволенєм і подвигненєм упослідженого жіноцтва, але рівно-ж строго картала випачене вихованє, примхотих панночок і змалювала дуже удалу картину такої химерної дівчини в повісті «Інститутка».

Слідом за Марковичкою виступила Кулішева, звістна загально під іменем Ганна Барвінок з оповіданями, в котрих просто, але щиро і сердечно розказує історію народного життя і горюваня. Се неоцінене жєрело до студії нашого народу для тих, що, відбивши ся від престолюдя, позабули про его світогляд, его звичаї і мову.

За ними появляє ся ще й третя робітниця на тім полі. Під прибраним іменем Олени Пчілки зносить она з пахучих цвіток чужоземних літератур солодкий медок і збогачує нашу літературу перекладами поезій Лермонтова, Пушкіна, Сірокомлі і повістей Николая Гоголя та оригінальним водвілем з народного життя «Суджена не огуджена». Опісля відловивши серпанок псевдоніму, видала з власним іменем Ольга Косачева богатий в чудові взірці мережок, гафтів, килимів української орнаменти, а з того часу українські народні стріи стали надівати не тільки Українки, але й чужосторонці. Жаль, що у нас се жєрело народної орнаментики так мало звістне і наше жіноцтво доперва через німецькі базари і інші виданя мод дізнає ся о народних українських строях.

Так бачимо, що руске жіноцтво на Україні, станувши на народнім ґрунті, сповняє не тільки вірно своє призначєне в родині, але вибиває ся на ширший терен суспільного життя і устами власних своїх речників промовляє в своїй справі, добиває ся такого становища, на яке двинуло ся жіноцтво цивілізованої Європи.

Дальше буде.

акції і програму дальшої акції, яку гр. Туна має предложити цісареві. По нараді виїхав гр. Туна до Ішлю, щоби здати справу цісареві з теперішньої ситуації.

Linzger Volksblatt взиває гр. Туна, щоби приступив до діла. З того догадують ся, що гр. Туна наслідком напору Чехів і католицької партії людської наміряє видати язовий закон на основі §. 14. На се заперічає N. fr. Presse, що язовий закон проголошений силою §. 14 не полагодило теперішньої невідрадної ситуації. Язовий закон повинен положити кінець народним спорам в Чехії і на Мораві, а Німці не згодять ся ніколи на таке октройоване язового питання. На коли би се стало ся, так безсумнівно наступила би кабінетова криза, бо мін. Бернрайтер не міг би підписати такого закону, котрий его політичні приятелі узнають неможливим до прийняття.

Деякі німецькі дневники доносять, що заносить ся на важні події у внутрішній політиці австрійській. Politik радить ті вїсти приймати з великою резервою. Правительством після інформацій сего дневника не думає на разі зовсім про якісь незвичайні кроки.

Plzensky Obzor приносить артикул п. Пацака, в котрім він жалює ся, що в ту пору володіє у Відні неприяний настрої супроти Чехів. Деяким кругам розходить ся о те, щоби повалити гр. Туна і покликати до управи державою самих Німців. В найближшій вже часі має рішити ся, котрий напрям побідить. Рівнож і »Egyertes« згадує, що димісія гр. Туна мусить наступити. »Sonn u. Montags-Ztg.« заперечує всякі вїсти про кабінетову кризу. Часопись ся виразно підносить, що навіть мін. Бернрайтер не уступить. Про подорож гр. Туна до Ішлю пише та часопись, що цілюю є виключно справоздане о результаті дотеперішних переговорів з Німцями, але не наклонене цісаря, щоби згодив ся на примінене правительством »надзвичайних средств«. Теперішня ситуація є дуже критична, однак правительством хоче на ново переговорювати з Німцями.

Приїзд болгарского князя Фердинанда з женою і сином до Петербурга, сердечне прийняте царем і містом і різні відзнаки, дані царем дружині князя, викликають навіть в австрійській прасі різні політичні здогади. Між иньшими »N. fr. Presse« хоче в тім ділі добачити погіршене відносин між Австрією а Росією. При тій нагоді ноче сей дневник і иньші моменти, котрі могли причинити ся до погіршення сяч відносин, як виступлене чорногорского князя, котре не могло стати ся без відомости царя, телеграма князя Константина, надіслана до Праги на торжество Палацкого, бесіда Комарова і ин.

З Балкану доходить невокоячі вїсти. Загранична праса заговорила, що Росія з Францією мають визвати Австрію до опущеня Босни і Герцоговини. Австрія прийме се визванє виповідженем війни. З тої причини ходять байки, що Австрія там мобілізує ся. Після тих байок Сербія піде з Австрією. Розширенем тих байок займають ся чеські »Nagodni Listy«, загребський »Хрват« і »Србобран« а в Босні »Вестник«. За сим заговорили і німецькі дневники, тільки що фантазують трохи инакше. »Allg. Ztg.« доказує, що тридержавний союз видить потребу добути нові жерела економічного достатку, проте Німеччина думає набути береги Червоного моря; Австрія потребує Леванту, проте мусить стремити до Сальоніки; Італія мала би також денеша одержати, але що, о тім не згадує монахійський дневник тільки кінчить так: Хіни, Персія, Туреччина і Марокко є вже неспосібні до життя, невдоволя розпадуть ся і скріплять собою иньші політичні організми. Тож тридержавний союз мусить завчасу приладити ся, щоби не сама тільки Росія і Франція погодували ся їх добичию. Сі байки є нічим иньшим, як витвором фантазії сербских радикалів, котрі невдоволені, що Милан є дійсним хоть не офіціальним управителем Сербії.

Регент княжества Ліппе-Детмольд повідо-

мив о зневазі, яка его стрінула із сторони цісаря Вільгельма, решту монархів німецьких і поручив своему представителю в Раді звязковій внести жалобу против цісаря. Заразом урядова газета княжества помістила статю прямо обидливу і грозячу цісареві.

Князь Валії імовірно буде мусів піддати ся операції коліна, залежить то від результату дослідів, виконуваних при помочи лучів Рентгена. Здає ся, що операція буде виконана в сей спосіб, що зшиє ся зломану кість в коліні срібним дротом. Князь має коло свого ліжка електрофон, котрий є получений з ріжними театрами і концертними галями.

З Мадриду доходить вїсти, після котрих міністер просьвити Гамазо заявив, що в найближшій часі можна сподівати ся полюбовного мира для іспанської армії.

Виправа ген. Мілеса на Порторіко відложена як звісно на кілька днів. Стало ся се з причини, що департамент маринарки не готовий ще з транспортними кораблями. Війска вимаширували вже з Тампа, але з Кейвест будуть могли відплисти за пару днів. Американське правительством хоче забрати й задержати Порторіко на кождий случай для себе, без огляду на те, як скінчить ся справа на Филиппах. З того острова хотять Американці зробити сильну війскову і маринарську станицю, звідки в будучности могли би панувати над західними Індіями, Караїбским морем і будучим каналом Панамским. Мілес старає ся намовити правительством, щоби оно по занятю Порторіко дозволило ему вирушити з сухопутною армією до Іспанії. Відїзд фльоти Ватсона назначено рішучо на 26-ого липня. Наміром Мек-Кінлі, коли казав зорганізувати флоту Ватсона, було: не лише заатакувати береги Іспанії, але також дати Європі нагоду переконатись о силі американської маринарки. Президент має намір присилувати мадритське правительством до сповнення всіх умов, які Америка поставить.

Непорозумінє між Американцями а повстанцями скінчило ся на тім, що Гарція цофнув ся з своїм війском в гори. Передтим повідомив Шефтера, що повстанці не хотять дальше ділати спільно з американським війском, а будуть ділати незалежно, на власну руку.

Американці віднесли нову побіду на східнім березі Куби, здобули порт Ніпе і затопили там один іспанський корабель. Коло Гавани удало ся Американцям затопити іспанський корабель »Сан Домінго«, котрий хотів перервати блокаду і дістати ся з волами до міста. Під Манзанілею висадили Американці 18.000 войска. Між повстанцями а Американцями настали дуже холодні відносини.

НОВИНКИ.

— В стані здоровья Ем. Кардинала С. Сембратовича наступає з кождим днем погіршенє. Загальний стан хвороби стає безнадійним.

— Рукополаганє кандидатів стану духовного станиславської єпархії відбуде ся дня 22-го серпня.

— Тільки по руски. Рада громадска Дмитрова коло Радехова, повіта каменецкого, ухвалила перепиувати ся з властями державними і автономічними лише язиком руским.

— Пан Ціцімірський, столяр з заводу, зволить у власнім інтересі зголосити ся як найкраще до »Управи варстатів ц. к. залізниць державних у Львові«, іменно до п. начальника сих варстатів. Не знаючи адреси п. Ціцімірського, уживає ся сеї дороги, щоби повідомити его о тім, що Управа згаданих варстатів прийняла би его сеїчас до роботи. Другі дневники просимо о ласкаве уміщенє сеї оповістки. Розходить ся тут о хліб для робітника. В.

— Класифікація питомців рускої Бурси в Тернополі випала зовсім хорошо. На 72 учеників, один лиш одержав поступ недостаточний; 9 одержало поправки, 48 клясу першу а 14 степеня відличний. Надто 2 питомців зложило іспит зрілості з успіхом дуже добрим, а один з відзначенем.

— Виділ Товариства »Руска« бурса Тернопільска подає сим до загальної відомости, що з початком 1898/9 шкільного року найде 75 питом-

ців поміщенє і цілковите удержанє в Бурсі Товариства за місячною доплатою з гори 9—12 зр. готівкою. Родичі, взгядно опікуни зволють найдальше до 15. серпня надіслати свої прошеня до Заряду Бурси, або на руки Впр. о. В. Громницького в Тернополі. До подань належить долучити свідочтво шкільне, убожества (сли петент в Бурсі не був) і заявленє родичів, взгядно опікунів, кілько обовязують ся за кандидатів місячно доплачувати. Желючі поміщеня за цілою доплатою місячно 12 зр. свідочтва убожества не предкладають. Отець або опікун прийнятого до Бурси питомця має доставити декларовану квоту доплати на харч з гори місячно, а надто на вступі 2 зр. вишового. Приняті питомці мають виказати ся достаточним числом біля і одежи. Желючі одержати відповідь на свою просьбу, зволють долучити картку кореспонденційну, а коли долучать марку почтову на 20 кр. одержать свої прилоги за почтовим реценісом. Прошеня кандидатів, що залагають і залеглостий своїх в цілости не вирівнають до 15. серпня, безусловно не будуть узгяднені. Вписи учеників до всяких заведень наукових в Тернополі відбудуть ся в двох послідних днях серпня. За Виділ: Др. В. Луцаковский, о. В. Громницький.

— Із школи реальної у Львові. Є се заведене наукове, котре Русини з засади оминають, тому, що по его укінченю не можна вступити в духовну семинарию і не можна спустити ся на вигідний хліб званий »пенсією«, а більше треба працювати на себе. Не хочемо розводити ся над всілякими способами до життя, яких сотки має кождий укінчений технік, лиш скажемо, що заким урядник виїде на платню 1.500 зр., проворний і працювтий технік має більшу річну ренту від власного капіталу — п. h. exceptis exceptis. Але не о се ходить. Ми хочемо кинути слівце про нашу нещасливу руску справу в тій реальній школі. І так Русинів було в р. 1898 лиш 35, а гр. католиків 49: деж діло ся 14? А все поступ тут великий! Давнійше бувало Русинів чи гр. католиків по одному на кождо клясу так, що навіть катихита не було треба! Нині маємо вже на клясу по 7 гр.-католиків, а по 5 Русинів. На жаль на сему клясу випав сего року лиш один греко-католик. Друга річ не менше цікава для нас, як стоїть в сїм заведені справа руских книжок і часописів. Ось справоздане сегорічне вичисляє 8 польских а 7 німецьких періодичних видавництв! На 49 взгядно 35 Русинів не спромогла ся дирекція ані на одну руску часопись. А то коби хоч Посланника або Руску Раду! Навіть бібліотеки Насальского нема; а Вістник літературний відай вже цілком не кваліфікує ся для шкіл реальних! Така сама справа і з бібліотекою гімназіальною... Коби хоч руским духом запахло! Ну і думає би хто, що винен тому хто з Поляків, що нема ні одного Русина між професорами, котрий би міг унімнути ся за сими потребами! Є, а властиво було в реальній школі у Львові трох професорів, — Русинів, і як раз кождий з них належав до вишшої партії. Всі три так дбали о духовну поживу для рускої молоді, що в бібліотеці сеї школи не пахне ні йором ні »проклятим і«! Хоч раз Русини всіх партій пішли солідарно! Остає ся надія на д-ра Лучакевского, котрий викладає в сїй школі від недавна руский язик, може хоч сеї добродій подбає о закупно кількох руских книжок та о передплату руских часописів, а думаємо, що д-р директор Герстман котрий дуже прихильний руским ученикам, не буде робити ніяких трудностей в тім напрямі. Але не зашкодить пригадати і професорам пньших заведень наукових, щоби також і в своїх заведенях подбали о руску книжку, бо не лиш в львівській школі реальній такі відносини. В нас є гімназії, котрих професори Русини скрізь показують свій патріотизм, але лиш на вічах і по касинах, і навіть наставляють ся з кандидатурями на всяку єпархію, та підперти руску справу там, де треба, там їх нема, або западаючи в dolce far niente, скажуть по руски: най буде, як бувало. Ю. В.

— Полекші в допусканю до іспитів судейских. Розпорядженем цісарским з дня 11. с. м. призначено деякі полекші в допусканю до іспиту судейского і на сїй підставі міністер судівництва має право допустити до іспиту судейского: авскультантів і практикантів права, котрі практику судову почали перед 1. н. ст. січня 1898 р., по скінченю півтора річної практики судової; авскультантів і практикантів права, котрі в 1898 р. або в двох слідуючих роках вступили (взгядно вступлять) до підготовляючої служби судейской, по скінченю дволітної підготовляючої служби в суді або державній прокуратурі; — кандидатів адвокатских і нотаріальних, котрі перед 1. н. ст. січня 1898 р. почали практику судову або

Зела Др. Зебургера

загально вже відоме і успішне средство против кашлю, хрипки, катару і т. и.

Головний склад в аптиці

164 174—?

Жигм. Рукера

під »Срібним Орлом« у Львові.

Ціна пуделка 20 кр.

адвокатську (взглядно нотаріальну), на підставі дволітньої праці в практичній службі судівництва, під услівом, що відбули що найменше одnorічну практику судову а решту працювали в канцелярії адвокатській або нотаріальній; — кандидатів адвокатських і нотаріальних, котрі в 1898 або в двох слідуючих літах вступають до підготовляючої служби судейської, на підставі дволітньої в суді або державній прокуратурі відбуті підготовляючої служби судейської, а притім має ся їм вчислити до тої служби підготовляючої час, в котрім працювали в канцелярії адвокатській або нотаріальній (найвише до пів року). Послідні дві постанови відносять ся також до осіб зайнятих в прокуратурах ескарбу. — Управлене іменувати урядниками судовими особами, котрі здали іспит нотаріальний з добрим вислідом, а потім здали доповняючий іспит судейський, продовжено до кінця року 1901.

— **Веселий президент міністрів.** Здавало би ся, що гр. Тун в виду безуспішних засідань, нарад, переговорів і конференцій з всілякими можливими сторонами і клубами, видячи, що найліпші его наміри розбивають ся о неможливість розв'язання язикового узла, ходить по Відні сумний, задуманий в т. зв. похороннім гуморі і належить до людей, котрих веселість перейшла до історії. Але здає ся так лише тим, котрі не мають прихвильності побути кілька днів am schönem, blaueм Donau і провести кілька вечерів з Его Ексцелленцією в принагідній віденській «Венеції». Президент міністрів належить тут до найпопулярніших осіб. Що вечера о год. 10. являє ся в товаристві кількох знайомих і зараз мішає ся з народом. Тут перестає він бути ексцелленцією, з великою торбою в руці проходить ся поміж розбавленою філею людей і цілком без жеманности кидає на хороші Німкнїв жменями рожевих листків, взглядно барвистих confetti. Деколи коло популярного президента робить ся правдивий натовп і з кільканадцяти рук летять на его голову легкі рожеві листочки. Гр. Тун ходить тоді обсіпаний з гори до долу, поцяткований барвисто. Обстрінує ся доперва перед від'їздом до дому, щоби виспавши ся, устроювати знов нудні наради і конференції. Тут однакж опускає его популярність і поведжене з «Венеції».

— **Важне для адвокатів.** З Бучача тими днями виїхав одинокий адвокат християнин, котрого іменовано радником судовим. На трьох адвокатів-жидів нема проте ні адвоката християнина. Пожаданим було би проте, щоби котрийсь з Русинів осів тут, а певно міг би числити на клієнтелю.

— **Загадочний випадок.** З Тисмениці доносять: Минулого тиждня лучив ся тут ось який випадок. Кільканадцятьлітній хлопець пас у одного з заможніших господарів товар. В середу вечером вернув до дому без худоби. Господар зі слугами удали ся сейчас в поле, під ліс і знайшли в кінці худобу по довгих гляданях. На другий день рано — так оповідає господар — шукав

він пастуха по всіх усядах і кликав на него, а коли сей не відіав ся, перетряс всі кути і найшов его в стодолі висячого на посторонку. Хлопчина мав посторонок заложений не на шиї але попід бороду. Господар зняв его зі шнуря, положив на землю і скликав громаду, почім дано знати до станицлавівського суду. На місце випадку приїхала судово-лікарська комісія і ствердила, що хлопець в той спосіб, як оповів господар, не міг повісити ся. Цікаве при тім поведене жінки і доньки того господаря, котрі перед комісією скористали з добродійства закону і не хотіли складати ніякого свідощтва.

— **Добровільні кати.** В Болгарії нема урядових катів. Операцію ту полагають там добровільно відважні цигани або також звичайні різники, за що одержують в нагороду наполеондора. Страчена Бойчева і Новеліча підняв ся якийсь вязень, що відсиджував тяжкий злочин, а упорав ся так зручно, що лікарі вже по 5 мінутах ствердили смерть засуджених.

— **Незвичайна кара.** В дорозі між Кромержома а Коєтином в Чехах, їхав дня 16-го липня однокінний віз, наладований постілю, кufferками і иньшими річами. То віз батько сина, що учив ся в місті. Але 15-літній студент не їхав на возі — він ішов разом з конем, припряжений до дишла. Бідачико одержав лиху клясу, а що батькови було за довго їхати до дому, то вимірив синові кару таки в дорозі. Велів нещасному хлопцеві роззути ся з черевиків, звязав ему руки взад і припряг до воза. Хлопчина мусів бічи дві години аж до Коєтину. Ніхто над ним не змилосердив ся, навіть робітники, що були тут і там заняті в полі, не уняли ся за хлопцем. Аж два подорожні під селом задержали віз і увільнили нещасного студента. Нелюдський батько і его син були з Просніц.

— **Страшне діло хінського убийника.** З Сан Францеско доносять: Шість поліціянтів переслідувало дня 18. с. м. в Оакланд в Каліфорнії одного хінського убийника іменем Гоанг-Чінг. Сей скоронив ся до магазину пороку і иньших експлодуючих матерій і грозив, що висадить будинок у воздуху, скоро схотять его приарештувати. Хінчик сповнив страшну грозьбу, коли поліціяники хотіли дістати ся до магазину. Вистріляв з pistolету в бочку, наповнену порохом і наступила страшна експльозія, бо магазин містив в собі 5.000 фунтів вибухових матерій. Будинок вилетів у воздуху, а з ним злочинник і поліціянти, котрих тіла розлетілись на дрібні кавалки. Експльозія заподіяла навкруги велику шкоду. Всі будинки, що находили ся в віддалену чверть милі, попукали і розсипались, а чотири муцини і багато женщин потеріло тяжкі рани.

— **Призвичайне.** Один судия на відчиті якогось подорожника задрімав трохи. Коли прелегент ужив трохи дотепного звороту, повстав в сали загальний сміх, котрий обудив сплячого судию. Судия прибрав строгу міну і відозвав ся голо-

сно до публики: «Пригадую, що публиці не вільно обявляти свого задоволення, а скоро то повторить ся, звелю опорожнити салю». По тій промові запанувала в сали тишина, але за хвилино вибух знов сердечний сміх.

Телеграми.

Петербург, 25. липня. Князь Фердинанд був з візитою у царя, щоби подякувати за одержаний ордер. Княгиня складала візиту з Борисом великим Княгиням. Князь Володимир ревізитував кн. Фердинанда. Князь Фердинанд приймав депутацию «слав. благотворительного общества», студентів сербских і болгарских образуючих ся в Петербурзі. Кн. Фердинанд обдарував російского міністра Муравева табакеркою і портретом, мін. Віттому і ген. Куропаткінови ордери. Цар дав також дарунки і ордери. Стоілов одержав портрет царя і табакерку, мінс. війни Іванів і ген. Николаєв одержали ордери св. Анни І. класи, а архімандрит Василій ордер св. Володимира III. класи.

Російська преса отує цілий текст тоастів в часі обіду і згідно зазначає приязнь царя і кн. Фердинанда. Кн. Фердинанд їде через Берлин на весіле до Кобурга.

Париж, 26. липня. З Брукселі доносять, що Золя перебуває в Спаа. Sicle обжалує полковника Paty de Siam, що помагав Естергазому при висилці фальшивих депеш до Пікарта і що доручив Естергазому документ, мнимо походячий від «заквешованої дами», котрий фактично був витягом з тайних актів міністерства війни. Слідство в справі Пікарта і Естергазого екінчить ся сего тижня.

Царгород, 25. липня. Турецка армія буде з'організована в сей спосіб, що одержить 170 баталіонів «іlave» (запасових), котрі в мирних часах будуть відбувати тільки 2 місячну службу. В сей спосіб збільшить ся армія о 10%, дивізій. Нові укріплення стануть в Адріанополи, Кірк-Кілісе і в Джумаї.

Льондон, 25. липня. Ескадра Ватсона не наміряє бомбардувати портів Іспанії, тільки хоче вивабити з укриття і приєднати до борби флоту Камари.

Мадрид, 25. липня. Поліція відбула вчера много ревізій у Дон-Карлістів. Знайдено важні документи. Провідник Дон-Карлістів, Церальдо виїхав з Іспанії і як вневляють, не скоро поверне. — Телеграма з островів Филиппських стверджує, що Американцям прибули нові сили

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1898.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп. особ.	приходить о годині		посп. особ.	відходить о годині	
1:50	6:45	з Іцкан (Галацу, Ясс), Сучави	6:00	до Підволочиск, Бродів з голови двірця	
	7:30	„ Зимної води від 1/5 до 1 1/5 влучно	6:05	„ Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу)	
	7:40	„ Янова	6:15	„ Підволочиск, Бродів з дв. Підзамча	
	7:50	„ Тернополя і Бродів на дворєнь Підзамче,	8:35	„ Кракова (Відня, Берліна)	
	7:55	„ Сокала і Рави рускої	8:50	„ Варшави	
	8:05	„ Лавочного (Пешту) Калуша, Стрпа	9:15	„ Скольного від 10 1/7 до 3 1/5 вл.	
	8:15	„ Тернополя і Бродів на дворєнь головний,	9:25	„ Янова	
	9:05	„ Кракова від 10 1/5 до 1 1/5 влучно	9:35	„ Підволочиск, Бродів з дв. головного	
	10:35	„ Іцкан, Сучави	2:08	„ з дв. Підзамче	
	10:45	„ Ярослава, Любачева	9:55	„ Белзця, Рави рускої, Сокала	
1:30	—	„ Янова	10:55	„ Іцкан, Сопова, Бергомету, Сучави	
	1:40	„ Кракова (Відня, Берліна, Вороніслава)	12:05	„ Янова від 1 1/7 до 1 1/5, тільки в нед і сьв.	
1:50	—	„ Скольного, Стрпа (Гребенова в. 10 1/7 до 3 1/5)	2:15	„ Брухович від 1 1/5 до 1 1/5	
2:15	—	„ Іцкан (Букарешту, Галацу, Ясс) Сучави	2:40	„ Іцкан (Ясс, Букарешту)	
2:30	—	„ Підволочиск (Кієва, Одесси) на дв. Підз.	2:50	„ Кракова (Відня, Берліна)	
	5:00	„ „ „ „ на дв. гол.	3:00	„ Стрпа, Скольного тільки від 1 1/5 до 3 1/5	
	5:25	„ „ „ „ Козови, Бродів на дв. Підз.	3:11	„ Янова	
	5:40	„ „ „ „ на дв. гол.	3:16	„ Зимної води тільки від 1 1/5 до 1 1/5 вл.	
	5:40	„ Іцкан, Сучави	3:26	„ Брухович	
	5:55	„ Сокала, Белзця і Любачева	4:55	„ Ярослава, Самбора через Перемішль	
Ніч			Ніч		
5:10	3:04	з Підволочиск, Козови, Грималова на Підз.	4:10	до Кракова (Відня, Берліна, М Ляборч)	
	3:30	„ „ „ „ на дв. головний	5:20	„ Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
	6:10	„ Кракова (Відня)	6:20	„ Янова від 1 1/5 до 1 1/5, тільки в нед і сьв.	
	7:57	„ Янова від 1 1/5 до 1 1/5, і від 1 1/5 до 3 1/5 шодень	6:30	„ Іцкан, Радівців, Кімполонга Сучави	
	8:12	„ від 1 1/5 до 1 1/5 вл. тільки в неділю і сьвята	6:40	„ Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	
	8:31	„ Брухович тільки від 1 1/5 до 3 1/5 і від 1 1/5 до 1 1/5	6:55	„ Тернополя з двірця головного	
		„ від 1 1/7 до 1 1/5 влучно	7:00	„ Лавочного (Мункача, Пешту)	
	8:53	„ Янова від 1 1/5 до 1 1/5, тільки в будні дни	7:10	„ Сокала, Рави рускої	
8:45	9:10	„ Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	7:15	„ Тернополя з двірця Підзамче	
9:39	—	„ Підволочиск, Бродів на двор. Підзамче	8:40	„ Янова від 1 1/5 до 3 1/5 і 1 1/5 до 3 1/5 вл.	
9:45	—	„ Іцкан, (Букарешту, Ясс, Галацу, Сучави)		„ шодень, від 1 1/5 до 1 1/5 в нед і сьвята	
9:55	—	„ Підволочиск, Бродів на дв. головний	10:05	„ Іцкан (Ясс, Галацу) Сучави	
	10:30	„ Лавочного (Пешту) Хирова, Борислава	11:00	„ Підволочиск, Бродів з дв. головного	
	12:15	„ Скольного, Калуша, Борислава	11:27	„ з дв. Підзамче	

ЗАМІТКА: Години нічкы числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейскій різнять ся від часу львівського о 26 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 26 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. зал. держ. (Львів, ул. Третього мая, готель Імперяль) уділяє поясненє в справах залізничних, продає білети всакого рода і розклада їзди.

РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ
Емілії Соколовської
у Львові, Ринок ч. 29., І. п.
приймає ласкаві замовленя і виконує їх густо-
вно і по приступних цінах. 24-104
НАУКУ КРОЮ уділяє в особних годинах.
Замісцеві панночки приймає на помешканє.

ЛЕВ НОВОСАД
(практикант віденський)
у Львові, ул. Крута ч. 7.
виконує мужеску, дамску і діточу обув, також чоботи з холявами для духовенства по як найприступніших цінах
Рівнож приймає репарації кальошів. — З провінції вистанє старий оказ на міру. 136 72—140

1000 туток цигаретових за 1 зр. поручає фабри-
ка туток
АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ
у Льві, лиця Галицька число 12.
Замавляючим 5.000 тутокоразом опакованє і відсилка ітапсо.

МОЛОДИЙ здібний помічник
торговельний приймає місце під приступними услівями у Львові або на провінції.
Адрес: ул. Пекарська ч. 53.
Лаврів В.